

3 Nová úloha pre učiteľov aj rodičov 4-5 Naša ovčiarska minulosť a prítomnosť 6 Z rokovania ObZ

Nové impulzy pre školu

Základná škola s materskou školou Štefana Žáryho v Ponikách inovuje svoje priestory i program pre žiakov a s podporou obce aj pre verejnosť. Na základe schváleného rámcového projektu, z konkrétnych aktivít, ktoré sa naposledy udiali, najviac rezonuje rozbehnutá spolupráca s Národným lesníckym centrom /NLC/ vo Zvolene. Jeho pracovníci pripravujú grafický vizuál pre malý náučný lesnícko-ekologický chodník do záhrady materskej školy a v štádiu príprav je aj veľký náučný chodník pre deti, ale aj obyvateľov a návštevníkov obce v lokalite Farská hora. Pracovníci NLC spolu so starostkou obce Ing. Janou Ondrejkovou, koordinátorom projektu PhDr. Marcelom Pecníkom a konateľom Obecného podniku lesov Poniky Ing. Jurajom Piarom si koncom apríla t.r. prezreli terén a prerokovali postup ďalších príprav. Chodník bude mimoriadnym prínosom nielen pre vyučovací proces, ale aj pre rozvoj cestovného ruchu a ekologického myslenia ľudí. V spolupráci s Poľovníckym združením Bukovina Poniky je pripravený na spustenie aj Kružok mladých priateľov poľovníctva a prírody, ktorého činnosť v prípravnej fáze projektu zastrešuje prednosta obecného úradu a zanietený poľovník Bc. Pavol Ondrejko. Prihlásilo sa už niekoľko

▲ Nová učebnica.

žiakov školy, je teda predpoklad, že ďalšia záujmovo-vzdelávacia činnosť môže už od nadchádzajúceho školského roka vhodne obohatiť program školy. Využitie krásneho prírodného a lesného prostredia v obci a jej okolí je jedným z predpokladov, na ktorých chce obec i škola stavať rozvojové zámery smerom k súčasnej, ale najmä budúcej generácii Poničanov. Ďalšou zaujímavou novinkou bude spustenie výučby finančnej gramotnosti pre žiakov druhého stupňa s využitím prvej slovenskej učebnice finančnej gramotnosti, ktorej výtlačky na tento

účel poskytol jeden z jej spoluautorov a vydavateľ Marcel Pecník. Práve potreba zlepšovania finančnej gramotnosti slovenskej populácie a učenie sa schopnostiam narábania s peniazmi a zdrojmi sú dnes mimoriadnymi výzvami, preto pri inováciách a nových impulzoch vo vzdelávaní našich detí chcú škola i obec ísť aj touto cestou. Veríme, že sa nám v tom bude dariť. No a mimoriadne skvalitnenie nás čaká aj v oblasti športu a telovýchovy. V štádiu dokončovania je totiž aj budovanie dlho očakávanej telocvične v areáli školy a úprava okolitého terénu.

Zmena klímy a hospodárenie v lese

Katastrálne územie obce Poniky má rozlohu viac ako 59 km². Značná rozsiahlosť chotára a jeho poloha ťahajúca sa cez dve vrchoviny - Bysrickú a Ponickú, prechádza do Slo-

venského rudohoria, masívu Poľany. Odráža sa na veľkej premenlivosti a pestrosti geologického podkladu a s ním spojennej rôznorodosti rastlinného (pôvodného drevinového)

zloženia tunajších lesov. Striedanie lesných komplexov s lúkami a pasienkami je typickým znakom tunajšieho chotára.

Územie obecných lesov Poniky sa nachádza na rozhraní Zvolenskej kotliny, Bystrickej vrchoviny, Slovenského rudohoria a masívu Poľany v nadmorskej výške od 433 m n. m. v lokalite Veľké Plavno po 1 294 m n. m. na severozápadnom výbežku pohoria Poľany s názvom Bukovina. Jeho výmera je 1 960 hektárov lesnej pôdy. Hospodársky je lesný celok obecné lesy Poniky členený na dva lesné obvody - Bukovinu a Budislavu.

Vážení a milí spoluobčania

Žijeme v zložitých časoch. Začiatkom roka by si asi nikto z nás nebol pomyslel, čo nás o pár týždňov čaká. Epidémia

koronavírusu zasiahla do života nás všetkých. Museli sme sa novej situácii prispôbiť. Pociť ohrozenia poznali nielen náš súkromný, rodinný či pracovný život, ale aj celospoločenské dianie. Aj v našej obci sme sa museli vyrovnávať s mnohými obmedzeniami, museli sme zrušiť najväčšie podujatia, na ktoré sa každý rok veľmi tešíme. Tak tiež sa skomplikovala situácia pri vybavovaní úradných vecí. Ale tento čas nás mnohému naučil. Možno sme v sebe našli viac spolupatričnosti. Zistili sme, že osobné vzťahy sú dôležitejšie ako oficiálna komunikácia. Viac času sme trávili v prírode. Napriek mimoriadnej situácii a obmedzenému fungovaniu obecného úradu sme pre našu obec zabezpečovali všetko potrebné a snažili sme sa, aby tento nekomfortný režim bol nastavený tak, aby naši občania mali zabezpečené všetko čo potrebujú. Na takúto situáciu nikto z nás nebol pripravený, pretože ju ešte nikto nezažil. Ale ku všetkému sme sa postavili čelom a teraz, keď už, ako všetci pevne veríme, je najhoršie za nami, snažíme sa dávať dopredu.

Čaká nás kopa práce, ktorú sme chceli-nechceli museli spomaliť, či dokonca odložiť. Je veľmi ťažké predvídať, čo nám prinesú nasledujúce mesiace, ale verím, že to zvládneme. Postupne rozbehneme všetky plánované projekty, ako informovanie občanov formou SMS správ, osadenie nových autobusových zastávok, výstavbu lesnícko-ekologického náučného chodníka, nových

Pokračovanie na str. 2 ►

Pokračovanie na str. 2 ►

► Pokračovanie z 1. strany

detských ihrísk, rekonštrukciu miestneho rozhlasu a zvýšenie kapacity v materskej škole.

Ďakujem všetkým za zodpovedné správanie, trpezlivosť a ochotu vzájomne si pomáhať. Bola by som veľmi rada, keby takáto spolupatričnosť v našej obci pretrvávala aj naďalej. V súčasnosti je naozaj veľmi ťažké plánovať, keďže koronavírus zanechala hlboké brázdny aj v ekonomike obce.

Ale verím, že tento neľahký čas prekonáme a podarí sa nám plnohodnotne pracovať na ďalšom zveľaďovaní našej obce. Veď mnohokrát stačí zaujímavý nápad a vaše šikovné ruky.

Vážení občania, ešte raz vám ďakujem za spoluprácu, zodpovednosť a ochotu pomáhať. Verím, že nasledujúce obdobie sa bude pre nás všetkých vyvíjať už len a len priaznivo.

Jana Ondrejková,
starostka obce Poniky

► Pokračovanie z 1. strany

Kedysi prevládali v tunajších lesoch listnaté dreviny, v súčasnosti tvoria prevažnú časť ihličnaté. Štruktúra lesov podľa drevinového zloženia je nasledovná: smrek obyčajný 55 %, jedľa biela 27 %, borovica lesná (sosna) 3 %, smrekovec opadavý 1 %, buk lesný 10 %, javor horský 2 % a ostatné listnaté dreviny 2 %. Je zrejmé, že ide o lesy so zmenenou druhovou skladbou. Lesné vegetačné stupne (na Slovensku ich máme osem a delia sa podľa nadmorskej výšky a prevládajúceho druhu dreviny) sú v obecných lesoch Poniky zastúpené od druhého vegetačného stupňa – svieže vápencové, bukové dúbavy až po šiesty stupeň – živné jedľovo-bukové smrečiny. Najväčšiu plochu zaberajú živné bučiny vo štvrtom stupni, ktoré boli ľudskou činnosťou pozmenené v prospech ihličnatých drevín.

Na jednej strane pozmenené zloženie stromov v prospech relatívne atraktívnej dreviny akou je smrek, na druhej strane mierne zimy, suché

a horúce letá sprevádzané veternými smršťami spôsobujú predčasný rozpad nepôvodných smrekových porastov, ktoré sa nedožijú rubného veku.

Naše hospodárenie začínajú v posledných rokoch dobiehať rôzne prírodné kalamity. Najväčšia veterná smršť postihla naše obecné lesy v marci 2013, keď padlo 23 000 m³ drevnej hmoty, čo bolo spúšťačom ďalších kalamít, najmä premnoženia podkôrneho hmyzu.

V súčasnosti nám robia najväčšie starosti smrekové monokultúry (porast tvorený jedným druhom dreviny) nad 50 rokov, ktoré sú atakované lykožrútom smrekovým, ale aj staré jedľové porasty vysychajúce z nedostatku vlhky. Takéto drevo nedosahuje kvalitu zrelých rubných porastov, je poškodené a sme nútení predávať ho pod cenu. Navyše nám vznikajú holiny, ktoré rýchlo pokryje burina. Obnova a pestovanie lesa si vyžaduje zvýšené náklady na zkladanie nových lesných porastov a ich následnú ochranu pred burinou a zverou.

V obnovovaných porastoch používame výhradne podrastový hospodársky spôsob (spôsob pestovania lesa, keď sa postupne ťažia zrelé stromy, aby sa vytvorili ekologické podmienky pre obnovu lesa s maximálnym využitím materského porastu), pri ktorom sa nám darí dosahovať aj 90 % prirodzeného zmladenia. Na stabilizáciu obnovovaných porastov používame pestrejšie obnovné drevinové zloženie, ktoré sa približuje pôvodnému a prírode bližšiemu.

Haluzina sa po ťažbe dreva uhadzuje ručne, no nespálujeme ju z dôvodu zachovania čo najväčšieho podielu prirodzeného zmladenia a vysokého nebezpečenstva vzniku požiarov. Zalesňovanie vykonávame včas, väčšinu ťažbových plôch sme schopní zalesniť do jedného roka.

Obecný podnik lesov je tu hlavne pre to, aby les, ktorý je obrovskou devízou obce, bol zachovaný aj pre budúce generácie.

Juraj Piar,
konateľ OPL Poniky

Žáryho pero

V ponickkej základnej škole vyhlásili v máji súťaž v tvorivom písaní Žáryho pero. Ak by predsa len niekto nevedel, pripomeňme, že je pomenovaná po známom slovenskom spisovateľovi, ktorý prežil svoje detstvo v Ponikách a ktorého meno nesie aj tunajšia škola.

Tohtoročná téma *Z príbehu do príbehu* nabádala k tvorivosti a neobmedzenej fantázii. A žiaci ukázali, že písať vedia, tvorivo, zábavne, ale aj napínavo. Svoje príbehy, rozprávky a krásne básničky tvorili v domácom prostredí, v sťažených podmienkach kvôli ochoreniu CO-

VID-19, a posielali ich prostredníctvom emailov.

Do súťaže sa zapojilo štyridsaťosem našich školákov. Spomedzi prvkov si najlepšie počínal Benjamín Rapčaniak, z druhákov sme vybrali Alenku Urbanovú, medzi tretiakmi a štvrtákmi sa najviac darilo Dominike Pecníkovej, zo žiakov piateho až siedmeho ročníka bola najlepšia Sandra Šávoltová, no a ôsmakov a deviatakov úspešne reprezentoval Ján Matula. Po otvorení školy, začiatkom júna, sme ich mohli s radosťou osobne odmeniť.

Daša Mellová

Stavba a údržba „hniezd“

S príchodom pekného počasia nielen lastovičky dostanú chuť postaviť si, či zveľaďiť svoje hniezda... Na túto činnosť však nepotrebuju žiadne povolenie, pravidlá stavania a údržby hniezd dokonale ovládajú.

S ľuďmi a ich príbytkami je to ale zložitejšie. Preto som sa rozhodla, že vám trochu sponšupím... skoro vždy je potrebné spolupracovať so stavebným úradom.

Tí, ktorí si chcú svoje obydlie zlepšiť, to majú pomerne jednoduché, pretože udržiavacími prácami, pri ktorých nie je potrebné ani ohlásenie, sú najmä:

- opravy fasády, opravy a výmena strešnej krytiny alebo povrchu plochých striech, výmena odkvapových žľabov a odtokových zvodov, opravy oplatenia a výmena jeho častí, ak sa tým nemení jeho trasa,
- údržba a opravy technického, energetického alebo technologického vybavenia stavby, ako aj výmena jeho súčastí, ak sa tým zásadne nemení jeho napojenie na verejné vybavenie územia, ani nezhorší vplyv stavby na okolie alebo na životné prostredie, najmä výmena klimatizačného zariadenia, výťahu, vykurovacích kotlov, telies a vnútorných rozvodov,
- výmena kuchynských liniek, vaní, vstavaných skriň a pod.,
- maliarske a natieračské práce.

V tejto súvislosti upozorňujem na **azbest**, ktorý je veľmi nebezpečným materiálom.

Eternit je cementová doska s prí-

mesou azbestu, ktorá sa pre svoju nehorľavosť, pevnosť a odolnosť používala na strechách, ale i na fasádach a plotoch. Eternit patrí medzi tzv. silne viazané azbesty - azbestové vlákna sú pevne zakotvené v cemente. Je nebezpečný, ak sa začne rozpadávať či zvetrávať pôsobením poveternostných vplyvov, ak je mechanicky poškodený, a ak od jeho polohy na strechu uplynulo viac ako dvadsať rokov. V tom prípade sa do ovzdušia uvoľňujú mikroskopické azbestové vlákna, ktoré sa usádzajú v pľúcach. **Ide o silný karcinogén, ktorý môže spôsobiť nádorové ochorenia.**

Čistením eternitovej strechy akýmkoľvek spôsobom sa do okolia uvoľňujú azbestové vlákna. Nebezpečné sú všetky mechanické zásahy do eternitovej krytiny. Pracovať s nebezpečným odpadom – eternitom – môže len právnická alebo fyzická osoba, ktorá má na túto činnosť oprávnenie vydané Úradom verejného zdravotníctva.

Preto v prípade, ak sa vymieňa strešná krytina obsahujúca azbest, je bezpodmienečne nutné, aby tieto práce vykonávala oprávnená osoba, ktorá má od okresného úradu, odboru starostlivosti o životné prostredie, súhlas na nakladanie s nebezpečným odpadom a na jeho prepravu.

V nasledujúcom čísle obecných novín sa dozvieme, čo všetko musíte urobiť, ak si chcete k domu pristať napríklad letnú kuchyňu, dielňu, sklad na drevo, garáž, altánok a pod.

Ludmila Ohrávalová

Nová úloha aj pre učiteľov a rodičov

Keď sa v marci zavreli brány škôl a deti ostali doma, nastala pre všetkých zatažkávací skúška. Hlavne pre učiteľov a rodičov. Žiakom sa to spočiatku páčilo, postupom času im však začal chýbať sociálny kontakt a mnohí z nich zle znášali izoláciu od rovesníkov. Povedzme si úprimne, na takýto spôsob vzdelávania bol pripravený málokto. Učitelia naskočili do rozbiehajúceho sa vlaku. Našli spôsob komunikácie so žiakmi aj rodičmi. Realizovali online hodiny, zadávali úlohy cez EduPage či iné aplikácie. Každý učiteľ mal svoj vlastný spôsob komunikácie, hlavne my starší sme sa zapotili a aj tých niekoľko hodín vyučovania denne nám ostane hlboko vrytých v pamäti. Pravidelne sme mávali online stretnutia v aplikácii ZOOM, navzájom sme sa povzbudzovali a oboznamovali sa s novými nariadeniami a usmerneniami ministerstva škol-

stva. Vytvorili sme skupinu učiteľov, v ktorej sme si vymieňali skúsenosti, postrehy a robili sme presne to, od čoho sme chceli odnaučiť deti, čiže sedeli sme hodiny za počítačom.

Učitelia, ktorí nemohli vyučovať na diaľku, skrášľovali okolie školy, natierali plot, sadili rastlinky, vymýšľali rôzne súťaže a športové výzvy pre žiakov aj kolegov, aby

v náročnom období, ktoré sme všetci prežívali, bol aspoň náznak reality pred koronakrízou. Pravidelne sme navštevovali žiakov, ktorí nemali vytvorené ideálne podmienky na online vyučovanie. Dokonca triedna učiteľka deviatakov zrealizovala triednickú hodinu na ihrisku vedľa obecného úradu.

Mnohí rodičia po prebratí učiteľ-

skej štafety zistili, že byť učiteľom a naučiť deti niečo zmysluplné, nie je jednoduché. Problém bol hlavne v motivácii a v tom, ako pritiahnúť deti k plneniu si školských povinností, pretože vyučovanie, aj keď v domácom prostredí, bolo potrebné zabezpečiť.

Väčšina žiakov si plnila svoje povinnosti, posielali vyriešené úlohy, komunikovali. Našli sa však aj takí, ktorí v učení na diaľku poľavili a budú mať čo dobiehať.

Chcem vyzdvihnúť najmä rodiny, kde mali dve alebo tri školopovinné deti a stíhali, dokonca posielali vyriešené úlohy medzi prvými. Za ich aktivitu a prístup k povinnostiam im patrí veľké poďakovanie.

Každopádne sme radi, že náš život sa vracia do normálnych kolají a tešíme sa na nový školský rok.

Mária Janovčíková,
riaditeľka ZŠ

Učenie na diaľku realitou aj v Ponikách

Život sa postupne dostáva do bežných kolají, napriek tomu vari nebude od veci pripomenúť si obdobie, ktoré sprevádzali mimoriadne opatrenia na každom kroku.

16. marca sa zavreli aj brány Základnej školy s materskou školou Štefana Žáryho v Ponikách. Koronavírus poslal žiakov zo školy a deti zo škôlky domov. Ani škola, ani prázdniny. V tejto nezvyčajnej situácii však učitelia i žiaci našej školy ukázali, že si vedú poradiť,

vedia byť tvoriví a aktívni. Škôlkari dostávali aspoň emailom pracovné listy a námety na rôzne domáce aktivity, školákom sa začalo vzdelávanie na diaľku.

V apríli sa naši žiaci aj ich rodiny zapojili do projektu pod názvom *Na panské alebo škola života*, ktorý iniciovala pani učiteľka Mílka Kružliaková. Jeho poslaním bolo vytvárať pre deti - v bezpečnom domácom prostredí - prostredníctvom zážitkového učenia úlohy s environmentálnym zameraním. Deti poznávali

prirodu, získavali nové vedomosti a rozvíjali už získané schopnosti a zručnosti. Plnili rôzne úlohy, pozorovali, skúmali, pomáhali rodičom s domácimi prácami, sadili v záhrade, vyrábali domčeky pre hmyz.

Pre žiakov bolo najťažšie dodržať jedno predsavzatie, a to vydržať aspoň tri dni bez počítača, mobilu. Môžem potvrdiť, že to bola najnáročnejšia časť projektu.

Počas mája prebiehala súťaž v tvorivom písaní Žáryho pero.

Tento rok sme vyhlásili online ročník. Chceli sme prispieť k rozvíjaniu predstavivosti, tvorivosti a tiež k tomu, aby si deti pestovali vzťah k písanému slovu ako kultúrnej a umeleckej hodnote. Príbehy našich žiakov boli milé, rozprávkové, vedecko-fantastické a dostali sme aj jeden kriminálny príbeh. Súťažili žiaci prvého aj druhého stupňa. Práce potvrdili, že deti majú úžasnú fantáziu a aj vďaka podpore rodičov majú vzťah k literatúre a písaniu. Žiaci dostávali úlohy elektronicky, absolvovali online hodiny, pracovné listy si vyberali z poštových schránok. Avšak čakali ich aj úlohy, k plneniu ktorých ich vyzval pán učiteľ Stanko Maskal. „Challenges“ absolvovali nielen žiaci, ale aj učitelia a pani riaditeľka. Päťdesiat preskokov cez švihadlo, sklápačky - všetko natočené na videá - ukázali, že ani doma neleníme. Fotogalériu aj video nájdete aj na webovej stránke našej školy alebo na www.facebook.com.

Daša Mellová

Slovenské ovčiarstvo upadá

Mení sa aj charakter krajiny, o drinu na salašoch nie je záujem

Tí skôr narodení by si možno povzdychli, „kdeže sú tie časy, keď sa z našich lúk a pasienkov často ozýval zvuk spiežovcov sprevádzaný občasným brechotom bielych pastierskych psov“. Niežeby tento romantický obraz nadobro vymizol zo slovenskej prírody, len je podstatne zriedkavejší. Aj tí, čo si radi a často obávajú turistické topánky, si v posledných dekádach všimli, že akosi ubudlo salašov. Veru, nič už nie je ako bývalo.

V okolí Banskej Bystrice bolo viac dedín poznačených valaskou kultúrou a pastierskym spôsobom života, spomeňme Poniky, Hrochoť, Strelníky, Podkonice, Priechod, Povrazník, Selce, Skubín.

„Pamätám si mnohých chlapov a spomienka na nich sa mi natrvalo vryla do pamäti. Boli to rozhladení, životaschopní a múdri dedinskí ľudia so zmyslom pre rodinu a po riadok. Pracovití a vždy ochotní pohostiť okoloidúcich ako káže valaská regula – ponúkli žinčicu aj kúsok syra,“ je to len jedna zo spomienok Ľubomíra Tatarku Čalamachu zo Slovenskej Ľupče, folkloristu, inštrumentalistu, zberateľa tradičných predmetov a dokumentaristu pastierskej kultúry, uverejnená v nedávno vydané publikácii *Ovčiar* na Slovensku.

„Mal som sedem, keď som prvýkrát držal v ruke nožik. Starý otec čosi brúsil a starká sa ho pýtala, čože to robí. No predsa nožik pre chlapca, aby sa neporezal. Ale to netreba, vraj starká, nech sa poreže radšej teraz, kým je decko, lebo v detstve to nie je hanba.“ Takže deti sa robote priučili od malička, pásli ovečky, vždy s niečím pomáhali a popri pasení sa zapodievali stružlikaním.

„Neverili by ste, ale najväčšia škola života bola za dedinou – za Pstrušou aj za Viglašom. Keď sa deti vrátili zo školy, išli svinie pásť,“ spomína na časy svojho detstva a ranej mladosti. Stružlikal aj na vojenčine. „Robieval som črpáky a palice lampasákom, aby ma do basy nezavreli. A keď som chcel ísť na folklórny festival do Detvy, kapitánovi Hönigschmidtovi som spravil dva črpáky.“

Keď som sa vrátil z vojenčiny, starý otec ma stále nabádal, aby som sa niečím zaoberal. Otec zase často vravieval, keď chceš niečo mať, tak si to urob. A to bol dôvod, prečo som sa dal na remeslá.

Vyrobil som stovky črpákov. Aj dnes, keď mám pri bagrovaní voľnú chvíľu, vezmem si nožik a vyrezávam. Ani sekundu sa nenudím. Sedím na pive a krčmárka sa ma pýta, ty čo tam šúchaš pod stolom? Netu-

▲ Foto: Milan Kosec

šila, že som uško na črpák šmirgloval. Mám už takú povahu, keď sa do niečoho zahryznem, tak to nepustím. Vždy ma bavila aj turistika, často chodím do hôry a hľadám správne svory na črpáky.“

Poriadnej rezbárčine ho naučili valasi. Ľubomír Tatarka s úsmevom priznáva, že za prvé výtvary sa mu ušlo viac kritiky ako pochvaly. Oni mu ukázali, aký tvar má mať správny črpák, akú výšku má mať figúrka na

ušku, aké motívy použiť. Neskôr črpáky nosil na salaš vyúdiť, aby bolo drevo tmavé. A pritom sa ani trochu neobával, že by mohli zmiznúť, bol presvedčený, že ich nikto nevezme. Ku všetkým pastierom, valachom, ktorých v živote stretol, prechováva hlbokú úctu. Nielen preto, že sa starali o ovce, ale aj pre ich odbornosť pri spracovaní mlieka a výrobe syra. Keďže boli odkázaní sami na seba, všetky predmety potrebné na prácu

si museli vyrobiť. Boli mimoriadne zruční, počas zimy šili krpce a kožušky, ale aj kapsy, remene, opasky. Tí šikovnejší zvládli aj rôzne kovové ozdoby a pracky. Pôvodnú kultúru roľníkov veľmi obohatili.

„Rád by som sa úprimne poďakoval aj ponickým ovčiarom, boli to Ondrej a Ján Madošovci, Ondrej a Ján Melkovci, Ján Lenár, Ondrej Dusko, otec a syn Zátrochovci, Ján, Juraj a Ondrej Kapustíkovci, Ján Kosec Ľachovie aj Ján Palovič Kohút, Juraj Helexa, všetci poctiví remeselníci, ktorí sa zdokonaľovali celý život.“ Podobne aj Dušan Benický, rodák z Trstenej, ktorý sa napokon s rodinou usadil v Ponickej Hute. Vyštudoval bačovskú školu v Záblatí pri Trenčíne, rozumie nielen chovu oviec, ale je aj zručný remeselník. Jeho priateľ Imrich Madluška o ňom povedal, že je posledným bačom, ktorý je skutočným ľudovým umelcom. Dušan Benický prispel k zveľadeniu zbierok v Ovčiariskom múzeu v Liptovskom Hrádku a Podpolianskom múzeu v Detve. Hovorí, že dnes, vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav, sa najviac teší z deviatich vnúčat.

Podľa Ľubomíra Tatarku v 70. a 80. rokoch boli salaše všade na okoli, mali ich aj Poničania. Aby si gazdovia robotu zjednodušili, dali svoje ovce dokopy, zvolili si baču, ktorý bol poriadnym a pracovitým chlapom a ten si najal valachov aj honelníka. Na salaši bol vždy poriadok. Keď pri hrabaní ženy vysmädli a zašli do koliby napiť sa žinčice, hneď zbadali, že nie je všetko ako má byť, nena darmo sa hovorí, že ženy majú oči všade. Bača si uvedomoval, že ak prídu chlapi z hôry, z kosenia, musí byť koliba uprataná.

„Salašnická robota je ťažká, málo spánku, žiadne domáce pohodlie. ►

▲ Ľudový umelec Ľ. Tatarka vo svojej dielni.

► Bačovia obetovali salašom celý život, svoje povolanie vykonávali s láskou, mali radi ovečky aj prírodu, neraz pracovali aj po osemdesiatke. Tak boli naučení. S odchodom posledných bačov do raja nebeského stáročné remeslo upadlo. Dnes oň ľudia nemajú záujem.

„Všetko sa totiž odvíja od jednej veci – rodina ani škola neučia súčinnosti človeka a prírody, v škole sa deti nedozvedia, že ovca je krajínatovná,“ vysvetľuje Tatarka Čalamacha, veľký obdivovateľ salašníckej kultúry. Zaujímajú sa aj o ovčiarske tradície vo svete. „Prešiel som peši Pyreneje, Dolomity, národné parky, kde sa pasie jalovina a rozlieha sa zvuk zvoncov. V Španielsku, Francúzsku, Švajčiarsku, Nemecku či Rakúsku pochopili, že čím je viac zvierat na holi, tým je flóra krajšia a bohatšia, lebo niet nad prírodné hnojivo.“

Ovčiarstvo a salašníctvo na Slovensku prudko upadá. Situácia je z roka na rok horšia. Pohľad na spustené hory zarastené krovím, roky nespásané, je žalostný. Na salaši sa robí každý deň, neexistuje ani jeden deň voľna a o takúto prácu už mladí nemajú záujem, aj keď na strane chovateľov oviec je veľmi žiadaná. Niet sa pomaly od koho učiť. Ľubomír Tatarka dodáva: „V Záblatí pri Trenčíne bola jediná bačovská škola u nás /SOU poľnohospodárske – odbor chovateľ oviec, pozn. red./, ktorá mala európsky význam, no už vyše dvadsať rokov neexistuje. Pamätám sa ako učiteľky vyberali pre žiakov školu podľa prospechu. Ty si jednotkárka, pôjdeš na gymnázium, ty si učíš horšie, pôjdeš za stolára. Za 9 rokov školskej dochádzky nás dobre spoznali, pani učiteľka Murgašová o mne vedela, že rád opravujem motorky, tak usúdila, že bude najlepšie, ak sa vyučím za automechanika. A keď mal niekto rád zvieratá a na vysvedčení trojky, štvorky, vyučil sa za baču.“

Po návrate z vojenčiny v roku 1979 sa Ľubomír Tatarka začal viac zaují-

▲ Foto: Milan Kosec

mať o salašníctvo. Príležitosti – ako hovorí – bolo viac ako dost. Stačilo vybehnúť ktorýmkoľvek smerom, či už na Mičinú, do Hlbokej alebo na Môlču, do Iliáša, Badína či na Suchý vrch alebo do Laskomerskej doliny, všade boli salaše. „Salaš takmer na každom kopci, napil som sa žinčice, bača mi odkrojil trochu syra, aby som mal doma na halušky. Dnes prejdem aj sto kilometrov a nič nenájdem, žiadny salaš, dojedli a dopili sme. Pamätám sa, že v okolí Banskej Bystrice bolo okolo 80 salašov a dnes zostali možno iba dva,“ konštatuje.

Žije v Slovenskej Ľupči a je mu veľmi ľúto, že v obci, podľa všeobecne záväzného nariadenia, je zakázané prechádzať s ovcami cez dedinu, „a to

aj počas tradičných sviatkov, keď na Ďura chlapi vyzdobení po valasky ako sa patrí, v kabaniciach a hrdých bielych košeliach a vypucovaných čizmách viedli ovce s krásnymi liatymi zvoncami na salaš a na Mitra sa zase s ovcami vracali domov. A predstavte si, že takýto tradičný prejav kultúry pastierov oviec v Slovenskej Ľupči zakázali. Nerozumím tomu.“

Ale možno sa predsa len blýska na lepšie časy, aspoň za hranicami. Podľa neho Poliaci majú záujem budovať salaše aj s mladými ľuďmi. Chceli by sa dať dohromady aj so Slovákmi a Ukrajincami. O návrat k tradícii sa usilujú tiež v Albánsku, ktoré Ľubomír Tatarka nedávno navštívil. V meste Voskopole žije asi 180 tisíc

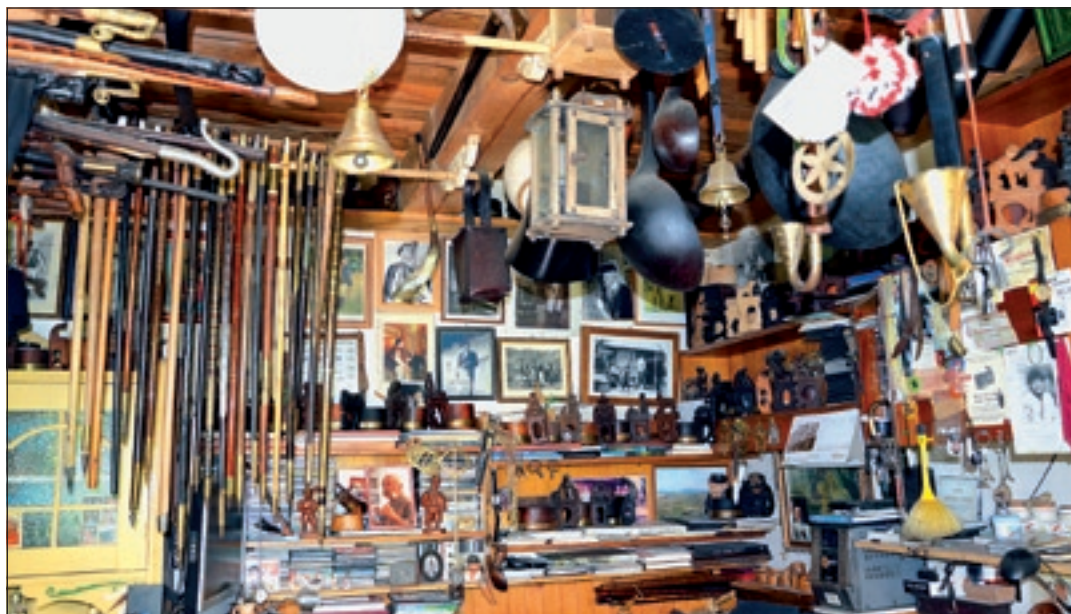
ľudí, kraj mu pripomína naše hriňovské lazy. Albánski bekaši chcú oživiť tradičné remeslo, lebo si uvedomujú aké je to bohatstvo. Vlni precestoval Rumunsko a celý Balkán. „Mesiac sme putovali, prešli sme 14 krajín, videl som, ako im záleží na udržaní ovčiarskeho remesla. Napríklad v Čiernej Hore zničenej po vojne sú oblasti, kde nenájdete živého tvora, kde preletí len vták, lebo lúky, kde sa voláky pásli ovce, za 25 rokov tak zarástli, že tade neprejdete, navyše sú podmínované.“ Na otázku, keby mal menej rokov a dostal príležitosť prispieť k obrodeniu salašníctva na Slovensku, zareagoval: „Ja som v prvom rade praktik. Pred piatimi rokmi som chcel s Karolom Kočíkom založiť v Ponikách salaš. No boli sme odmietnutí, nesúhlasili, aby sa tam pásli ovce. A pritom voláky ešte aj na mraznici (po Mitre, pozn. red.) boli valasi šťastní, keď im po zbere úrody ovce pohnojili záhumienky. Ovca si aj v dvadsaťcentimetrovom snehu našla zelenú potravu. Predurili ich tam aj naspäť, ale išlo o to, že ovce po sebe niečo na snehu zanechali, na jar sa to niečo dostalo do pôdy a nebolo treba vláčiť toľko hnoja.“ Na žinčicu nedá dopustiť. Ľubomír Tatarka strávil dlhší čas v nemocnici. Nehoda, pri ktorej urobil dve saltá s bagrom, mu spôsobila sedemnást zlomenín, no po jedenástich dňoch prešiel po vlastných na parkovisko k autu. „Žinčica ma postavila na nohy, je to jednoducho liek, výborné probiotikum, to najčistejšie a najzdravšie, čo môžeme do tela dostať a čo by mali konzumovať aj naše deti.“

Za socializmu sme na Slovensku mali približne tri milióny oviec, dnes sa na horských pasienkoch a holiach vyskytujú poskromne, je ich len niečo cez tristotisíc. „Úpadok salašníctva nastal po 89. roku, keď sa stala tá paseka, lebo ja to nazývam pasekou. Nikto nemal záujem zachovať pastierstvo v tradičnej forme, ktoré sa počas stáročí vyvinulo do krásnej podoby, akú sme my, skôr narodení, poznali.“

Nuž, nie je to veru optimistické konštatovanie. Máme sa uspokojiť so stavom aký momentálne na Slovensku je? Určite nie.

Iveta Zuskinová, autorka reprezentatívnej publikácie Ovčiar na Slovensku si myslí, že je šanca na záchranu. V závere knihy uvádza: „Verím, že v 21. storočí nastane renesancia chovu oviec. Už to nebude tak ako v polovici 20. storočia, bude to iné, moderné ovčiarstvo, ktoré si však môže uchovať znaky tradičnej pastierskej kultúry aspoň v niektorých prejavoch. Potešiteľné je, že mnohí mladí a aj vzdelaní ľudia oceňujú hodnoty chovu oviec a majú záujem o toto zamestnanie. Spoločnosť však musí urobiť viaceré kroky, aby ľuďom túto cestu uľahčila a zároveň vrátila ovce na pasienky do prírody.“

Veronika Ďurovčíková

▲ Časť bohatej zbierky tradičných predmetov Ľ. Tatarku, súčasťou ktorej sú aj stovky vlastnoručne vyrobených črpkov.

Z rokovania obecného zastupiteľstva

Obecné zastupiteľstvo obce Poniky na svojom 8. zasadnutí 4. marca 2020

Zobralo na vedomie

Uznesením 100 A) Informáciu o nakladaní a hospodárení s majetkom obce v OPL, spol. s r. o. Poniky.

Schválilo

Uznesením č. 99 podbod 10.1 A) Prevod nehnuteľnosti pozemku KN „C“ 1348/14 s výmerou 19 m², druh pozemku – ostatná plocha, vytvorený z pozemku KN „E“ 8584/1, vedený na LV obce Poniky č. 2510, zameraný geometrickým plánom č. 32010087-04/2020 v sume 10 eur za m². Kúpna cena pozemku za výmeru 19 m² predstavuje sumu celkom 190 eur.

Uznesením č. 99 podbod 10.2 A) Kúpu nehnuteľnosti pozemku parc. č. KN „C“ 1149/2 s výmerou 10 m², druh pozemku – záhrada, vytvorený z pozemku parc. č. KN „C“ 1149 vedený na LV č. 805 v kúpnej cene 3 eur/m², čo pri celkovej výmere 10 m² predstavuje kúpnu cenu 30 eur.

Uznesením č. 99 podbod 10.3 A) Kúpu nehnuteľnosti pozemku parc. č. KN „C“ 1146/2 s výmerou 33 m², druh pozemku – záhrada, vytvorený z pozemku parc. č. KN „C“ 1146 vedený na LV č. 584 v kúpnej cene 3 eur/m², čo pri celkovej výmere 33 m² predstavuje kúpnu cenu 99 eur.

Uznesením č. 99 podbod 10.4 A) Bezodplatný prevod skladu štiepky

súpisné číslo 400, vedený na LV č. 4396, postavený na pozemku parc. č. KN „C“ 2678/21, vedený na LV č. 548, v k.ú. Poniky do majetku obce Poniky.

Uznesením č. 101 A) Návrh nájomnej zmluvy s OPL, spol. s r. o. na lesné pozemky.

Uznesením č. 101 B) Zrušenie nájomnej zmluvy č. 9/2003 vrátane dodatkov 1 až 17.

Uznesením č. 102 A) Všeobecne záväzné nariadenie obce Poniky č. 1/2020 o určení miesta a času zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky.

Uznesením č. 103 písm. A) Všeobecne záväzné nariadenie obce Poniky č. 2/2020 o ochrannom pásme obecných cintorínov.

Uznesením č. 105 A) Členstvo obce Poniky v Oblastnej organizácii cestovného ruchu Stredné Slovensko so sídlom Námestie SNP 1, Banská Bystrica a výšku členského príspevku vo výške 0,50 eur na jedného obyvateľa obce Poniky k stavu 31.12. predchádzajúceho roka.

Súhlasilo

Uznesením č. 106 A) S predložením ŽoNFP na riadiaci orgán k projektu s názvom Materská škola v obci Poniky v rámci operačného programu Ľudské zdroje, Kód výzvy OPLZ-PO6-SC612-2019-2, Prioritná os 6. - Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít, Investičná priorita 6.1 - Poskytovanie podpory

fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných komunít v mestských a vidieckych oblastiach, Špecifický cieľ 6.1.2 Zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, Zameranie: Výstavba predškolských zariadení v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít. Rekonštrukcia predškolských zariadení s dôrazom na rozšírenie kapacity v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít, pričom ciele projektu sú v súlade s platným programom rozvoja obce Poniky a platným územným plánom obce Poniky.

Uznesením č. 106 B) So zabezpečením povinného spolufinancovania projektu, t. j. min. 5 percent z celkových oprávnených výdavkov.

Obecné zastupiteľstvo obce Poniky na svojom 9. zasadnutí 13. mája 2020

Zobralo na vedomie

Uznesením č. 113 A) Informatívnu správu o inventarizácii majetku obce Poniky.

Uznesením č. 113 B) Správu predsedníčky Ústrednej inventarizačnej komisie z vykonanej riadnej inventarizácie majetku, záväzkov, rozdielu majetku a záväzkov vlastného imania k 31.12.2019.

Uznesením 114 A) Informáciu predsedu Dozornej rady o hospodá-

rení s majetkom v OPL, spol. s r. o., Poniky.

Schválilo

Uznesením č. 111 B) Dofinancovanie stavebných prác na stavbe Telocvičňa v areáli ZŠ a MŠ Štefana Žáryho – Poniky vo výške 24 170,58 eur bez DPH.

Uznesením č. 112 A) Bezplatné užívanie nehnuteľnosti:

- pozemok – parcela č. E KN 662/1,
- pozemok – parcela č. E KN 442,
- pozemok – parcela č. E KN 452,
- pozemok – parcela č. E KN 661/1,
- na základe zmluvy o výpožičke nehnuteľného majetku medzi Cirkevným zborom Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku ako požičiavateľom a obcou Poniky ako vypožičavateľom za účelom ich využitia na prevádzku obecného cintorína.

Súhlasilo

Uznesením č. 111 C) S podpisom dodatku č. 3 k Zmluve o dielo zo dňa 22.2.2019 na uskutočnenie stavebných prác Telocvičňa v areáli ZŠ a MŠ Štefana Žáryho – Poniky medzi Obcou Poniky a zhotoviteľom DAG SLOVAKIA, a. s., IČO: 44 886 021, Volgogradská 9, 080 01 Prešov.

Odporúčilo

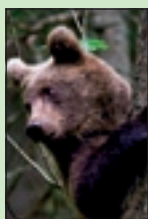
Uznesením 114 B) Valnému zhromaždeniu pripraviť podklady na posúdenie opodstatnenosti založenia neziskovej organizácie a následné zriadenie sociálneho podniku z prevádzky pily.

Medvede v Ponikách

Možno ste zaregistrovali, že v blízkosti katolíckeho cintorína sa z času na čas pohybujú medvede. Pravdepodobne ide o medvedicu s mláďatami, ktorá môže byť nebezpečná. Buďte preto opatrní. O medveďoch sme už písali (Ponický spravodajca 3/2019).

Obyvateľov obce chceme opäť požiadať, aby akékoľvek informácie súvisiace s pohybom medveďov v obci, prípadne v jej blízkosti, takisto škody spôsobené v záhradách a na včelstvách, nahlásili osobne na Obecnú úradu v Ponikách, e-mailom na adresu poniky@poniky.sk, alebo na číslach 048/419 37 03 a 0910 912 821.

Pavol Ondrejko, prednosta OcÚ

Knižnica v novom šate

Obecná knižnica spolu s Obecným úradom v Ponikách sa úspešne uchádzali o dotáciu z Fondu na podporu umenia. Cieľom bola revitalizácia interiéru a elektronizácia knižničného fondu. V obnovených priestoroch si môžete posediť na taburetách, sedacích vakoch a vašim ratolestiam sú k dispozícii sedačky v podobe zviera-

tiek. Konečne máme nové pevné regály, ktoré presvetlili miestnosť a vytvorili útulnejší priestor. Medzi prvými, ktorí vynovenú knižnicu navštívili, boli žiaci tretieho a piateho ročníka. Každý z nich si medzi knihami našiel tú svoju, so záujmom si prezreli aj encyklopédie. Zvedavé otázky žiakov o otváracích hodinách

a návštevnom poriadku knižnice svedčia o tom, že pozitívny vzťah ku knihám nevymizol ani v dobe informačných technológií. Aj v tomto roku obec podporila knižnicu nákupom nových titulov rôznych žánrov. Detektívky, vedecko-fantastické, kriminálne či historické romány sú už pre vás pripravené. **Michela Kutelyová**

Pán Boh je vždy s nami

Človek mieni, Pán Boh mení. O pravdivosti týchto slov sme sa všetci presvedčili v uplynulom období, hoci si myslím, že za vírusom, ktorý ešte stále trápi človeka, nestojí Pán Boh, ale niekto iný. Každopádne sa naše životy zo dňa na deň zmenili. Niekto mal práce viac ako predtým, niekto možno rovnako, len v oveľa rizikovejších podmienkach, a pre niekoho sa život úplne zastavil. Zo začiatku mnohí boli radi, zostali doma, hlavne deti sa tešili z nečakaných prázdnin, ale len do chvíle, kým nebolo potrebné učiť sa cez internet a tráviť dlhé hodiny pri počítači. Rodičia, ktorí sa učili so svojimi ratoľami, si odrazu akosi viac začali vážiť prácu našich pedagógov. Mnohé sa zmenilo a človek postupne začal pociťovať ponorkovú chorobu a psychickú nepohodu. Bolo potrebné povzbudenie. Preto sme sa rozhodli ľudom pripomínať, že Boh je stále s nami, aj v tých najťažších chvíľach, ako píše žalmista: „Keby som kráčať hoci temným údolím, nebojím sa zlého, lebo Ty si so mnou;“ (Ž 23, 4a), teda nielen v radoch štastia, ale aj vo chvíľach, ktoré by radšej nikto z nás neprežíval. Pán Boh nás nikdy neopúšťa, naopak, stále nad nami drží ochrannú ruku. Preto brány nášho evanjelického a.v. chrámu Božieho nezostali zatvorené ani počas pandémie. Každý deň nedeľný, každý deň sviatočný, v obvyklom čase konania bohoslužieb bol kostolík otvorený pre všetkých, ktorí sa chceli prísť pomodliť a stráviť čas s Pánom v Jeho stánku, samozrejme za prísneho dodržiavania platných hygienických nariadení.

Túto možnosť však využilo len zopár bratov a sestier, preto sme sa rozhodli, že služby Božie prinesieme ľuďom do ich domovov. Je moderná doba, možnosti sú rôzne, aj keď sú limitované technikou, vybavením, odbornosťou, skúsenosťami... Danko Sámel nám na portáli You Tube

▲ Mládežnícke služby Božie.

zriadil stránku ECAV Poniky, kde sme postupne umiestňovali bohoslužby z nášho chrámu vo forme videí, ktoré začal nahrávať Ivan Sámel. Mobilný telefón však čoskoro nahradil Vladko Poliak s profesionálnejším vybavením a kvalitnejším zvukom aj obrazom. Tieto nahrávky by sa nezaobišli bez organového sprievodu, ktorý zabezpečovali páni kantori Ján Dusko a Adrián Šimko, a ani bez hlasov speváčok – Zuzany Matulovej, Júlie Kulichovej, Anny Kapustíkovej či Márie Kartíkovej. Nahráli sme aj dve mládežnícke služby Božie spoločne s Terezkou Ballekovou a Jahanou Šávoltovou. A keďže tento druh bohoslužieb absentoval, dostala sa táto naša nahrávka, spoločne s veľkopiatočnými pašiami, aj na celoslovenskú stránku Evanjelické a.v. cirkvi na Slovensku.

Ale ani v súčasnosti nemajú všetci internet, preto sme roznášali po cirkevnom zbore Domáce služby Božie v tlačenej podobe, a to zhruba 250 výtlačkov. Nikto však na takúto si-

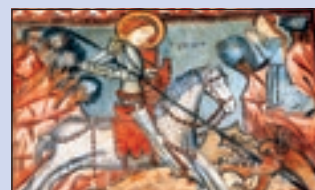
tuáciu nebol pripravený, preto tých kópií bolo niekedy menej, nakoľko sa minul papier alebo toner do tlačiarne, ktorý sa ťažko zháňal. Vtedy nám pomohla rodina Mináriková, ale najmä Anna Matulová, ktorá nám zabezpečovala to, čo chýbalo. Touto cestou by som sa veľmi pekne chcel poďakovať tým, ktorých som spomenul, ale aj všetkým ostatným za zvládnutie celej situácie. A samozrejme, v prvom rade ďakujeme Pánu Bohu, že pri nás stál a že s vierou v Neho sme to prekonalí oveľa ľahšie ako tí, ktorí vieru nemajú.

Vďaka Bohu sa opäť môžeme stretávať v chrámoch, či už evanjelickom alebo katolíckom, preto vás chceme povzbudiť vo viere, aby sme mysleli aj na veci Božie, nielen na ľudské, lebo niečo podobné sa môže kedykoľvek zopakovať. Sám človek to nezvládne, ale s vierou a Božou pomocou aj hory prenesieme. Prajem vám všetkým veľa Božej milosti a Božieho požehnania.

Peter Kevický, ev. a.v. farár

Noc kostolov

Medzinárodné podujatie Noc kostolov sa koná každoročne vo viacerých krajinách a tento rok sa do neho zapojil aj rímskokatolícky Kostol sv. Františka v Ponikách.

▲ Vzácné fresky kostola v Ponikách

Hlavnou myšlienkou je sprístupniť kostoly širokej verejnosti vo večerných hodinách a umožniť tak zažiť neopakovateľnú atmosféru. Myslím, že každý, kto sa v piatkový večer 12. júna rozhodol prísť do kostolíka, mal nielen krásny zážitok, skvelé dojmy z programu, no hlavne, pookrial na tele i na duši.

Noc kostolov sa niesla v umeleckom duchu. Hodnotného výkladu fresiek sa ujal pán farár br. Róbert. Celkom netradične v kostole nainštalovali výstavu niekoľkých výtvarne zdatných Poníčanov. Návštevníci si tak mohli pozrieť obrazy, perokresby, ikony, fotografie či košíky upletené z papiera. Noc kostolov možno nazvať aj poctou našej obci, čo umocnilo aj veľkoplošné premietanie fotografií obce, okolitej prírody, krojov či spomienok na minulé ročníky festivalu Zdola ponickýho mlyna. Bolo sa nielen na čo pozeráť, ale aj čo počúvať. Program bol popretkávaný poetickým čítaním žalmov, duchovných zamyslení a úžasnými hudobnými vstupmi kapely Vintage Band.

Ponický Kostol sv. Františka je sám o sebe duchovnou i hmotnou pokladnicou a čas strávený pod jeho klenbami je zážitkom aj vo všedný deň. Ale Noc kostolov bola neopakovateľná.

Jana Turčanová

Sčítanie domov a bytov

Sčítanie domov a bytov v roku 2021 v Slovenskej republike sa realizuje po desiatich rokoch podľa nového konceptu založeného na využití existujúcich zdrojov informácií a znížení administratívnej záťaže obyvateľov. Sčítanie domov a bytov teda vykoná obec Poniky a prebehne bez priamej účasti obyvateľov.

Rozhodujúci okamih sčítania, na ktorý sa vzťahujú zisťovacie údaje, je polnoc zo štvrtka 31. decembra 2020 na piatok 1. januára 2021.

Predmetom sčítania sú všetky byty v domoch bez ohľadu na to,

či sú obývané alebo neobývané, a tiež iné obydlia, ktoré sú obývané k rozhodujúcemu okamihu sčítania. Medzi iné obydlia patria napríklad obývané garáže, obývané neskolaudované rodinné domy a iné obývané objekty primárne neurčené na bývanie.

Sčítanie domov a bytov sa uskutoční výlučne elektronickou formou, pomocou Elektronického systému pre sčítanie domov a bytov.

Sčítanie domov a bytov potrvá 255 dní (od 1. júna 2020 do 12. februára 2021). Budú sa zazname-

návať údaje ako napr. forma vlastníctva bytu, poloha bytu v dome, podlahová plocha bytu, počet obytých miestností, typ kúrenia, zdroj energie používaný na vykurovanie a podobne.

Na vyplnenie požadovaných údajov využije obec rôzne zdroje, ako sú daňová evidencia, technická správa o urbanistickom, architektonickom a stavebnom riešení stavby, výkresy k projektovej dokumentácii, plán inžinierskych sietí, technická správa k vykurovaniu, stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie, stavebné

povolenie na čističku odpadových vôd a iné.

Obec môže osloviť a vyžiadať si údaje o bytoch v bytových domoch od osôb vykonávajúcich správu bytových domov na jej území.

Sčítanie domov a bytov vykonávajú v obci poverené osoby. Ich úlohou je úplne, správne a pravdivo vyplňať údaje o bytoch v domoch v Elektronickom systéme pre sčítanie domov a bytov. Výsledkom bude databáza sčítaných domov a bytov s aktuálnymi údajmi.

Spracovala Jana Turčanová

Z činnosti ZO SZPB v Ponikách

Naplánovali sme si veľa pekných akcií, na ktoré sme sa všetci tešili, a mali sme blízko k ich realizácii. No koronavírus priniesol viaceré obmedzenia, ktoré sme museli rešpektovať. Po určitom uvoľnení sme sa pomaly začali stretávať. Napríklad sme upratali po murároch a maliaroch priestory, ktoré v minulosti slúžili hasičom a tiež miesto bývalého klubu mladých. Teraz už všetky priestory môžu slúžiť potrebám obecného úradu. Nezabudli sme ani na pamätné miesta. Brigádu okolo Pomníka rumunských vojakov zorganizovala Ivanka Trnková a na Bôroví Vojtech Petlach s Ondrejom Maganom. Rada konštatujem, že našim členom netreba nič prikazovať a aj pre skrášenie obce bez vyzvania urobia, čo treba. Všetkým, ktorí pomohli, úprimne ďakujem.

Na svoju činnosť sme od Obecného úradu v Ponikách dostali doteraz nevyužívané priestory v Kultúrnom dome v Poníkovej Lehôtky. Miestnosti v suteréne bolo treba zrekonštruovať. A keďže v našej organizácii máme šikovných majstrov, dielo sa podarilo. Pri obnove sme strávili veľa času, ale výsledok stojí za to. Naši členovia poskytli mnoho užitočných vecí, za čo im patrí poďakovanie. Vážim si prácu a odhodlanie, s akým naši členovia pristupujú k práci a motivujú aj mňa. No byť vedenia obce, pani starostky a poslancov ObZ v Ponikách, nemali by sme to také jednoduché. Ich spolupráca s našou organizáciou je na veľmi dobrej úrovni. Nedávno získané priestory určite využijeme aj na spoločné stretnutia v klube každý pondelok so začiatkom o 17. hodine.

Mária Magnová,
predsedníčka ZO SZPB v Ponikách

Mladí adepti poľovníctva v Ponikách majú svoj krúžok

Jún – mesiac poľovníctva a ochrany prírody

V rámci projektu rozvoja a zvýšenia atraktivity Základnej školy s materskou školou Štefana Žáryho v Ponikách otvárame **Krúžok mladých priateľov poľovníctva a prírody**. Budeme sa stretávať v priestoroch školy, a samozrejme, čo najviac v našej poníkovej prírode. Počas dvoch

hodín týždenne sa jeho členovia budú učiť o poľovníckej osвете, zoológii zveri, kynológii, osvoja si tiež názvoslovie poľovníckych trofejí, zbraní, oboznámia sa s orientáciou v teréne, streľbou zo vzduchovky a malorážky. O prácu v krúžku zatiaľ prejavili záujem piati žiaci, čo nás teší a dúfame, že nás čoskoro bude viac a po odznení koronakrízy sa naplno rozbehne. Za poľovnícke združenie sa krúžku budú venovať Miroslav Magna – predseda PZ, Pavol Ondrejko, tajomník PZ, Juraj Piar – poľovnícky hospodár PZ a Vladimír Poliak – vedúci pracovnej skupiny v Ponikách.

Ak sa chcete dozvedieť viac, napíšte na emailovú adresu polovnik@poniky.sk alebo zatelefonujte na 0910 912 821.

Pavol Ondrejko

Brigáda poľovníkov pre obec

Koronavirus nám zrušil detský folklórny festival, a tak nebolo treba kosiť areál na Horedolíni, ktorý poľovníci každoročne kosia a dávajú do poriadku týždeň pred festivalom. Tohto roku ho hádam pokosia samotní futbalisti.

Poľovníci navrhli vedeniu obce, že pokosia oba naše cintoríny. Po prvom plánovanom termíne, ktorý nám zrušil dážď, sme sa zišli 19. mája, 35 členov nášho poľovníckeho združenia si vyhrnulo rukávy a o tri hodiny sme zahľásili hotovo. V mene vedenia PZ Bukovina Poniky, ale aj v mene obce Poniky ďakujem všetkým zúčastneným.

Pavol Ondrejko

Štvorkolky v prírode

Upozornenie

Na základe podnetov samostatne hospodáriacich roľníkov a ďalších spoločností podnikajúcich v poľnohospodárstve na našom katastrálnom území bola obec požiadaná o spoluprácu v oblasti prevencie, a bohužiaľ, aj represie v súvislosti s páchaním škôd na poľnohospodárskych pozemkoch. Spôsobujú ich hlavne štvorkolky a terénne autá jazdiace po lúkach a ornej pôde. Poľnohospodári tak prichádzajú hlavne o krmoviny, navyše

sa im z tohto dôvodu kráti dotácie potrebné na ich fungovanie.

V tejto súvislosti žiadame všetkých občanov Poník a návštevníkov, aby v katastrálnom území obce používali na presun autami, motocyklami, štvorkolkami a pod. iba na to určené spevnené cesty, aby nevytvárili na poľnohospodárskych pozemkoch nové koľaje.

Jazdením mimo spevnených ciest vznikajú totiž škody súkromným vlastníkom a poľnohospodárom, ktorí na týchto pozemkoch hospodária, zároveň dochádza k porušova-

niu ustanovení zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, zákona č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve, zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke.

Pri porušení týchto zákonov bude obec Poniky intenzívne spolupracovať s Políciou SR a Okresným úradom Banská Bystrica.

§ 305 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon hovorí:

(2) Kto v rozpore so všeobecne záväznými predpismi na ochranu

prírody a krajiny alebo so všeobecne záväznými predpismi na úseku lesného hospodárstva neoprávnene jazdí motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, štvorkolkou, motocyklom či skútrom na lesnom alebo poľnohospodárskom pozemku, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

Pavol Ondrejko, prednosta OcÚ

Mňamkovo

Naše posledné Mňamkovo rozvoľalo kuchynku v ponickkej základnej škole vo februári. Neformálne stretnutia v zásterách, s rukami od múky a chuťou uvariť si niečo nové, sme dobrovoľne museli prerušiť. Mňamkovo však úplne neodišlo a my sme sa vám domácu izoláciu snažili aspoň trochu spríjemniť publikovaním rôznych receptov prostredníctvom sociálnej siete Facebook. Mohli ste ich vyskúšať

a potešiť tak svoje maškrtné jazyčky. Rozhodli sme sa, milí Mňamkáči, že vám urobíme radosť ďalším receptom. Počas leta určite oceníte domácu sorbetovú dreň.

Budete potrebovať: 200g mrazeného lesného ovocia, 100 ml jahodového alebo ríbezľového džúsu, 1 smotanový jogurt (môžeme ho nahradiť rastlinným mliekom alebo smotanou), 3 lyžice trstinového cukru.

Postup: Všetky ingrediencie rozmixujeme ponorným mixérom na hustú kašu. Dáme do nanukových foriem a necháme zamraziť.

Recept je veľmi jednoduchý a môžete ho obmieňať podľa vlastnej chuti. Fantázii sa medze nekladú.

Veríme, že vám Mňamkovo chýba aspoň tak ako nám, a preto nezabúdajte sledovať našu facebookovú stránku, kde sa dozvieme viac.

Katka Piarová a Maťka McClain

Nový trend v kuchyni

Kváskovanie je téma, ktorá v poslednom čase láka čoraz viac gazdiniiek. Vnímame to ako veľký trend v slovenských domácnostiach, ponické nevynímajúc. Ak ste o kváskovaní ešte nepočuli a chceli by ste sa dozvedieť viac, čítajte ďalej.

Kváskovanie je tradičný spôsob, prostredníctvom ktorého sa cesto zvláčňuje a naplňa bublinkami. Z viacerých zdrojov sa dozvedáme, že kváskovanie nie je žiadna novinka, chlieb z kvasu pripravovali už starovekí Egypťania. V súčasnosti sa kváskový chlieb spája najmä so zdravím, čo môžeme potvrdiť z vlastnej skúsenosti. Kvások vzniká spojením dvoch surovín - múky a vody, pričom je veľmi dôležitá teplota, čas a kvalita surovín. Kvások si teda môžete založiť aj doma, alebo ho od niekoho získať, čo je, samozrejme, jednoduchšie. Na webových stránkach, ale aj v rôznych publikáciách nájdete postupy, ako si založiť kvások a ako z neho upiecť ten najlepší chlebiček. Keď ho raz ochutnáte, budete chcieť upiecť ďalší. Aj keď kváskovanie je pomerne zdĺhavé, čo môže niekto vnímať ako negatívum, zamilujete si to. Všetko, samozrejme, nejde hneď, váš prvý domáci chlieb možno nebude spĺňať vaše očakávania, ale netreba sa vzdávať. Keďže ja už nejaký ten čas kváskujem a poznám ženy, ktoré sa tomu venujú už nejdenný piatok, stále je čo zlepšovať.

Ak som vás presvedčila a chceli by ste s kváskovaním začať, neváhajte ma kontaktovať. Kvások vám do začiatku môžem aj venovať. V najbližšom čase, pokiaľ nám to situácia dovolí, plánujeme v Ponikách zrealizovať kurz pečenia kváskového chleba. Bližšie informácie sa vás dozvieme.

Katarína Piarová

Od včely po med

V rámci projektu **Zvýšenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu v ZŠ s MŠ Štefana Žáryho Poniky** vznikol včelársky krúžok, v ktorom sa deti oboznamujú s teóriou i praktickými skúsenosťami včelárstva. Obyvatelia obce spomínajú na časy, keď včely chovali v každom druhom dvore, keď včelárstvu rozumeli iba farár, učiteľ a richtár. Dnes sa školy snažia o duálne vzdelávanie, teda o spojenie teórie s praxou. Dôležité je nájsť ochotného „remeselníka“ (učiteľa), ktorý svoje remeslo dokonale ovláda a podáva ho ďalej. Staré známe, že remeslo má zlaté dno, platí najmä vo včelárstve. Už prváci v našej škole vedia, kto žije v úli, aké úlohy majú matka - včelia kráľovná, robotnice a trúdy. Poznájú materskú kašičku i vývojové štádiá včely - vajíčko, larva, kukla. Vedia, čím sa včely živí, ako vzniká med, a tiež, aké produkty včiel ľudia využívajú. Žiaci sa zrozumiteľnou formou oboznamujú s jedinečnou úlohou včiel v prírode - opelením kvetov. Okrem teoretických poznatkov už naši najmenší školáci vedia na včelárskom krúžku poskladať včelí rámik z prírezov, roztopiť vosk, poznajú medzistienky, suše i včelie bunky. Vedia, ako sa včielkam darí prežiť zimu v chumáči, ako tancom privolajú ostatné lietavky na pašu - zdroj peľu a nektáru. Rozoznávajú del'bu práce v úli - krmičky, čističky, strážkyne i trúdy. Uvedomujú si, že prírodu treba chrániť. Rozumejú sloganu Ži a nechaj žiť.

Obľúbenou činnosťou krúžku je ochutnávka medov z nášho regio-

nu, zapájajú pri tom viaceré zmysly - zrak, chuť, čuch. Pre malých včelárov je ideálne praktické učenie na včelnici alebo vo včelíne. V obci a jej okolí máme našťastie veľmi šikovných majstrov včelárov. Dnes sa do popredia dostáva ekologické včelárstvo, vysievame preto pásy kvetov, zakladáme ovocné sady, obmedzujeme liečivá na báze kyselín, využívame modernú techniku - izolátory ma-

tiek a termokomory - pri celoročnom boji s najväčším nepriateľom včiel klieštikom. V našom regióne máme jedinečnú možnosť dopracovať sa k najkvalitnejšiemu medom na svete, nakoľko v našich podmienkach nie je potrebné rastliny zakaždým chemicky ošetrovať.

O tom, že kvalitný med sa chváli sám, sa presvedčili včelári z Horehronia na svetovej súťaži APIMONDIA v Moskve pod záštitou prezidenta Putina v roku 2018, keď v kategórii lesných - medovicových medov, ktoré sa považujú za najchutnejšie, získali prvé miesta. Aj Poničanov teší, že med z tejto lokality servirovali na britskom kráľovskom dvore. Želám našim malým včelárom, aby boli usilovní a vytrvalí vo svojej práci ako včielky, bez ktorých by život na zemi nebol taký krásny.

Katarína Králiková

Keď je všetko v kvete

Každý človek sa plynutím času a tiež s pribúdajúcimi skúsenosťami stáva patriotom, človekom, ktorý miluje svojich blízkych, rodinu a matku zem, na ktorej žije. Všetky tieto pocity spája niečo, čo naši predkovia cítili a prežívali ako samozrejmosť, je to viera, ktorá podporuje a pozdvihuje ducha. A to je jedna z hlavných myšlienok útlej knižočky, či skôr zošita *Keď je všetko v kvete*. Prenesie vás v čase ku svojim predkom, privedie k zamysleniu nad umom a zručnosťou človeka Poničana, stane sa tým, čo vás osloví a pohladí. Uvidíte, ako sa spojil remeselný um predkov s dušou, ktorú vdýchli každému kúsku svojho odevu, výšivky. Veríme, že dokáže prebudiť pocity, ktoré posilnia myseľ na ceste životom, ako most, ktorý prepája minulosť s prítomnosťou a otvára každé srdce.

Snahou autorského kolektívu bolo priniesť pohľad na krásu ponickéj výšivky prostredníctvom generácií, ktoré svoju lásku k prírode pretvorili do umeleckej podoby ľudových odevov a zachovali pre budúce generácie.

Zbierkový materiál *Keď je všetko v kvete* vznikol ako podakovanie tým, ktorí po sebe zanechali poklady v podobe „kvetistých výpukov“ svojej zručnosti a mysle, a tiež tým, ktorí uchovávajú kultúrne dedičstvo v jeho autentickú podobu.

Podakovanie patrí všetkým, ktorí sa na projekte podieľali a bez ktorých by sa ho nepodarilo zrealizovať - obci Poniky, Anne Hríbikovej, Zuzane Hríbikovej, Zuzane Iskrovej, rodine Koleničkovej, rodine Koscovej, Anne Lakatošovej, Kataríne Lomenovej, Zuzane Matulovej, rodine Mikulášovej, Petrovi Mrázovi, Zuzane Piarovej.

Mária Palovičová
Michaela Škamlová

Znovuobjavovanie okolia

Ako obyvatelia dediny máme veľkú výhodu oproti ľuďom z miest, pretože prírodu máme takpovediac na dosah a môžeme ju pravidelne využívať na oddych aj šport. Ani počas

najväčších obmedzení sme nemuseli sedieť medzi štyrmi stenami, okolie Poník ponúka naozaj veľké možnosti. Netreba nič plánovať, nič zložiť vymýšľať, stačí sa zobrať a ísť za dedinu,

▲ Foto: Milan Kosec

či už pešo, alebo na bicykli. Veľa ľudí si už hádam ani neuvedomuje, aké skvosty tu máme. Veď taký obyčajný výhľad na chotár od srdiečka si chodia užívať ľudia zo všetkých kútov, nielen slovenských, a my to nechávame bez povšimnutia. Domáceho tam vidieť iba výnimočne. Taktiež staré štôlny už ako keby ani neboli, pritom je to súčasť bohatej histórie obce. Žriedlo, Farbište, Pôlč, kedy ste tam naposledy boli? Máme vyznačené nenáročné cyklistické trasy po okolí, taktiež náučný chodník na Ponickéj Hute približujúci zaujímavé miesto s nádychom mystiky.

Takže, aj keď sme žili tri mesiace v zajatí epidemiologických opatrení, nebol dôvod na pasívne domáce vysedávanie. Ak v budúcnosti znovu dôjde k nejakým obmedzeniam, tak vedzte, že krátkym výletom po okolí sa nedá nič pokaziť, iba zlepšiť duševnú pohodu.

Andrej Brzula

Ako sme prežívali čas korony v kláštore kapucínov na Stráni

Bolo to zaujímavé. Uponáhľaný svet sa zastavil ako v čas Vianoc. Obchody zavreté, cesty prázdne a ľudia sedeli doma. Ešte nikdy to moderný svet takto nezažil. Všetko stíchlo... A dotklo sa to aj nás. Z nariadenia vlády SR a biskupského úradu sme zavreli kostoly a zrušili všetky verejné akcie. Sedeli sme doma. Ale mali sme na seba viac času. Každý deň sme slúžili sv. omšu v kaplnke na fare. Jeden z nás ju vždy obetoval za pomoc v epidémii, za všetkých nakažených, za lekárov, zdravotníkov, dobrovoľníkov, aj za zomierajúcich a zosnulých. Denne sme prosili aj za vedcov a odborníkov, aby našli správny liek na túto chorobu. Večer o 20.00 sme sa každý deň všetci siedmi stretávali v kaplnke a pripájali sme sa k celosvetovej výzve modlitby ruženca a korunky Božieho milosrdenstva.

V apríli prišla výzva zo strany štátu o pomoc. Potrebovali dobrovoľníkov do karanténnych centier. Prihlásili sme sa. Umiestnili nás do karanténneho centra v stredoškolskom internáte v Banskej Bystrici, Havranie 3. Najprv tam išiel na osem dní br. Lukáš a br. Tomáš. Potom som ho vymenil ja a br. Karol, tiež na osem dní, a tretí raz opäť br. Lukáš a br. Tomáš.

Bola to zaujímavá skúsenosť. Naša služba spočívala v tom, že sme ubytovali repatriantov, roznášali sme im stravu, zalievali kávu, vynášali smeti a robili, čo bolo treba. Chodili

sme v ochranných odevoch s maskami a štítmi na tvári. Všetko sme dezinfikovali. Našťastie, počas našej služby nikto z repatriantov nebol pozitívne testovaný.

Konečne nastal vytúžený čas uvoľňovania. Ľudia sa vracajú do práce, k svojim blízkym, do kostolov... Život sa dostáva do starých ko-

laj, aj keď len veľmi pomaly a opatrne.

Čo si z toho všetkého zobrať? Zdá sa mi, že takéto vynútené zastavenie má aj svoje pozitívum. Konečne sme v rodinách mohli byť spolu. Konečne sme mali čas aj na samých seba, verím, že sme to využili.

Br. Robert, kapucín

Domáca lekáreň

Apríl: Prhlava

Prhlava je druh buriny, ktorá rastie všade tam, kde sa, aj vďaka hnojeniu, zvýšil obsah dusíka v pôde.

Pôvodným domovom prhlavy sú náplavové lužné lesy pozdĺž vodných tokov v celej Európe, jej rozšírenie siaha na Sibír k Altaju, Balkánu, až do Iránu. Dostala sa aj do Afriky a Ameriky. Vytvára súvislé porasty a darí sa jej v okolí vodných tokov v pôde bohatej na živiny.

Listy prhlavy sa začínajú zbierať už v apríli. Hneď ráno kosíme buď celé rastliny alebo len listy. Na zber, ktorý možno opakovať niekoľkokrát do roka, si vyberáme mladé, ešte nerozkvitnuté rastlinky. Prvý deň ich necháme zvädnúť na slnku, potom sušíme na site na tmavom mieste, nemali by sa zapariť. Usušenú rastlinu skladujeme v suchu v papierových vrecúškach. Používať na liečebné účely ju môžeme najviac jeden rok, pretože potom stráca svoje blahodarné účinky.

ČAJ: Dve polievkové lyžice prhlavy zalejeme 400 ml studenej vody, uvedieme do varu a na miernom plameni varíme 10 minút. Ďalších 10 minút ju lúhujeme pod pokrievkou. Po vychladnutí môžeme piť.

Prhlavové listy sú bohaté na triesloviny, kyselinu kremičitú, sliozité látky, vitamíny a zlúčeniny železa, vápnika a draslíka. Vďaka tomu je využitie prhlavy rozmanité. Priaznivo pôsobí na pečeň, žlčník, obličky, podporuje metabolizmus, lieči cukrovku a pôsobí proti málokrvnosti. Čaj pomáha aj pri liečbe kožných ochorení, reumy, astmy, zmierňuje zápal a urýchľuje hojenie rán. Vďaka kombinácii účinných

látok podporuje aj činnosť vaječníkov a tvorbu materského mlieka.

KÚPEL: Do 1 l vody dáme dve hrste čerstvej alebo 1 hrst sušenej prhlavy, povaríme 15 minút na miernom plameni. Odstavíme a necháme ďalších 15 minút pod pokrievkou. Kúpeľ robíme striedavo na rôzne časti tela. Proti vypadávaniu vlasov je dobré masírovať pokožku hlavy odvarom. Oplachovanie vlasov odvarom s trochou octu je dobré na posilnenie pružnosti vlasov aj na lesk.

Napriek tomu, že prhlavu považujeme viac-menej za burinu, ktorú zo záhrady nedokážeme vyhnáť, môže nám pomôcť aj v boji so škodcami. Prhlavový výluh si pripravíme z čerstvo nazbieranej žihľavovej vňate, ktorú nasekáme, zalejeme odstátou vodou a prikryté necháme kvasiť na slnečnom mieste. Hladina vody by mala byť aspoň 10 cm pod okrajom nádoby. Každý deň zmes premiešame. Výluh je hotový za 10 až 20 dní, záleží na počasi. Riedi sa v pomere 1:10 a rastliny polievame pri koreňoch. Nepoužívajte na cibuľu, cesnak, fazuľu ani hrach. Ideálny je hlavne na paradajky, ovocné kríky, či na hlúbovinu, na ktorých ničí vošky a molice.

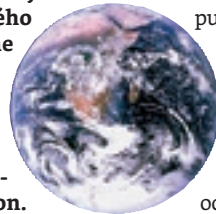
Upozornenie: Všetky bylinky sú zároveň aj liekmi, preto je ich používanie vhodné len na kratší čas. Pri vážnejších zdravotných problémoch je potrebné poradiť sa s lekárom alebo lekárnikom.

Jana Urbanová Bošelová

Deň zeme

Najväčší sekulárny sviatok na planéte

Deň zeme (22. apríl) je v moderných dejinách ekologicky motivovaným sviatkom, ktorý upozorňuje na poškodzovanie životného prostredia. Jeho korene siahajú do roku 1969, iniciátorom jeho vyhlásenia bol environmentálny aktivista, senátor Spojených štátov z Wisconsinu, Gaylord Nelson.

“Pozrite sa hlboko do prírody a potom všetko pochopíte lepšie.” – Albert Einstein

Dozrieva technologicky vyspelá generácia, ktorá si uvedomuje, že každý jej krok zanechá na našej planéte odtlačok, a preto sa mladí ľudia snažia znížiť svoje ekologické stopy. Na druhej strane je ale generácia dnešných tridsiatnikov svojim životným štýlom tak vzdialenou od prírody, že to, čo starí rodičia považovali za prirodzené, sa my dnes musíme učiť od začiatku.

„Mysli globálne, konaj lokálne“ – Agenda 21

Keď sa obzrieme tridsať rokov dozadu, vidíme dediny plné záhrad, domáci sa starajú o plodiny, stromy, hospodárske zvieratá. Takmer každá domácnosť žijúca v rodinnom dome má istú potravinovú nezávislosť. Jablká, zemiaky, mäso, vajčká. Všetko bez zbytočných obalov a v domácej biokvalite. Skúsme sa preto, a to nielen v čase, keď upriamujeme pozornosť na zdravé životné prostredie, zamerať na potraviny, ktoré pochádzajú od lokálnych pestovateľov. A kupovať iba toľko, koľko zjeme.

“Pri každej prechádzke v prírode

dostávam viac, než som hľadal.” – John Muir

Zbieranie odpadkov nie je populárne. Keď hovoríme o prechádzkach prírodou, predstavujeme si slnko, vôňu lúčnych kvetov, motýle poletujúce okolo nás. Hodí sa vám do letnej idylky ige-litová taška plná plechoviek od piva, zvyškov pneumatík alebo plastových fliaš? Určite nie.

Prečo nepristupujeme k prírode ako k svojej záhrade? Keď do lesa prídu „milovníci prírody“, ktorí sa nedokážu správať slušne a porozhadzujú odpadky, pozbierajme ich, roztriďme a dajme, kam patria. Generácie, čo prídu po nás, to ocenia.

“Príroda sa neponáhľa, všetko už má urobené.” – Lao-c’

Vždy, keď ma premôže stres, alebo začnem mať pocit, že nestíham žiť, vyberiem sa do prírody. Tu si najlepšie uvedomím, že svet sa stále točí. Či som stranu kalendára naplnila povinnosťami, alebo nechala prázdne riadky... Nepoznám lepší pocit ako prechádzať sa po lúke či lese a zhlboka dýchať. V tom okamihu sa mi zdá, že svet patrí len mne a všetko zvládnem. Nikdy som nenašla inú hubu ako muchotrávku, ale aj tak to, čo v lese nájdem, považujem za najlepšiu potravu pre svoje telo i dušu.

“Zem je to, čo máme všetci spoločné.” – Wendell Berry

Jana Urbanová Bošelová

Kompostovanie

Poplatky za odvoz komunálneho odpadu sa neustále zvyšujú. Občania síce platia paušálne, ale celkové náklady znáša obec a platí za reálne množstvo odvezeného odpadu. Ak ho je veľa, obec je nútená poplatok za odvoz zvyšovať. Pritom znížiť množstvo odpadu je veľmi jednoduché. Okrem dobre známeho separovania (plasty, sklo, kovy, papier...) je tu možnosť – pre každého výhodná – separovať biologicky rozložiteľný odpad. Tento spôsob značne zníži hmotnosť odpadu, ktorý sa musí draho vyvážať na skládku.

Kompostovanie je vyslovene nenáročné. Stačí nehodiť biologický odpad do koša, ale zaniest do kompostéra, prípadne na nejakú kôpku v záhrade. Nevýžaduje to nijakú ná-

mahu, všetko urobí baktérie. Keďže bývame na dedine, nemal by byť problém ani s miešaním vhodných zložiek kompostu. Kvôli vyváženos-

▲ Kompost z predjarného rezu stromov, konáre boli rozdrvené.

ti výsledného produktu je potrebné do kuchynského biologického odpadu primiešavať uhlíkaté látky, čo nie je nič iné, než biologický odpad zo záhrady. Platí pravidlo, že čím menšie kúsky sa pridajú, tým rýchlejšie sa zmenia na kompost. Po pár mesiacoch je z obyčajného odpadu hodnotný kompost. Ak sa väčšie kúsky nerozložili, môžeme zmes preosiať a zvyšok nechať v kompostéri.

Podčiarknuté a zrátané, kompostovanie nemá žiadne nevýhody, iba plusy. Zníži sa množstvo odpadu a sami si pripravíme kvalitný humus, ktorý opäť použijeme v záhrade. Ušetríme za kúpu hnojiva, či baleného substrátu.

Andrej Brzula

Oznamy obecného úradu do mobilu

V obci Poniky plánujeme v blízkej budúcnosti zaviesť praktickú službu pre občanov, ktorí si dôležité informácie (zber odpadu, odstávka vody, elektriny a pod.) budú môcť prečítať v doručenej krátkej textovej správe (z angl. skratky SMS) vo svojom mobilnom telefóne.

Ak máte o túto službu záujem, **napište do rámčeka** (pozri pod článkom) **svoje telefónne číslo** a odovzdajte na zberných miestach. Nájdete ich v COOP Jednote a v potravinách Škamlová v Ponikách a tiež v predajni Dišková - Sedliaková v Poníkovej Hute. Súhlas so zasielaním správ môžete poslať aj na email poniky@poniky.sk.

Pavol Ondrejko, prednosta OeÚ

Sem napíšte vaše telefónne číslo:

KÚP SI SVOJ KOMPOSTÉR

Obecný podnik lesov, spol. s r.o. ponúka na predaj
kompostéry

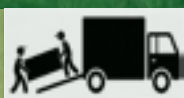
- rozmery kompostéra (š x v x h)
1000 x 1000 x 800 mm
- môže sa zvýšiť pridaním
ďalšieho kompostéra
- je zhotovený zo smrekového
alebo jedľového dreva

- predáva sa poskladaný v balíku
s rozmermi 1000 x 200 x 250 mm
- lamely majú hrúbku 25 mm a sú
nemorené

Kompostér si môžete kúpiť priamo v sídle spoločnosti:
Obecný podnik lesov, spol. s r.o.,
Dolná ulica 370, 976 33 Poniky
Email: info@pilaponiky.sk Tel: 048/419 37 37

- kompostér vám môžeme doručiť aj prostredníctvom
kuriérskej spoločnosti, v tomto prípade sa k cene
kompostéra pripočíta cena za dopravu

Cena kompostéra je len 25 eur s DPH

OPATROVATEĽSKÁ SLUŽBA PONIKY

OPATROVANIE U VÁS DOMA

- POTREBUJETE POMOC PRI HYGIENE ?
- POTREBUJETE NAKÚPIŤ ?
- POTREBUJETE POMOC PRI VARENÍ, ZOHRIEVANÍ JEDLA ?
- POTREBUJETE POMOC PRI OBLIEKANÍ ?
- POTREBUJETE SPRIEVOD PRI CHÔDZI ?

**AK STE NA NIEKTORÚ VYŠŠIE UVEDENÚ
OTÁZKU ODPOVEDALI**

ÁNO

**KONTAKTUJTE NÁS TELEFONICKY NA ČÍSLE
0905 941 393, ALEBO SA ZASTAVTE OSOBNÉ
NA OBECNOM ÚRADE V PONIKÁCH, RADI
VÁM POSKYTNEME POTREBNÉ INFORMÁCIE**

Opatrovanie poskytujeme v pracovné dni od 7.30 - 15.30 hod. za cenu
1,50 eur/hodina.

Počet hodín je možné dohodnúť dopredu podľa potreby.

Letná škola malých bádateľov

1. – 7. júl 2020

Čas: 8.00 – 16.00

Cena: 60 €

Program:

1.7. streda: V prvý deň letného tábora ponúkame splav Hrona na bezpečných raftoch. Samozrejme každý dostane pádlo, plávajúcu vestu, barrel na veci, mapu a potrebnú inštrukciu. Určite sa namočíme, ale aj zahráme a zasmejeme.

2.7. štvrtok: Navštívime hrad Modrý Kameň, jeho priestormi nás prevedie milá zámocká pani – sprievodkyňa. Súčasťou hradu je aj Múzeum bábkarských kultúr a hračiek. Neobídeme školu v múzeu, vyrobíme si bábk, nacvičíme divadielko s marionetami, dotkneme sa stredoveku, zistíme ako sa skutočne žilo na hradoch. Po výdatnom obede z obedára pôjdeme objaviť zručninu hradu Šomoška s kamenným vodopádom.

3.7. piatok: Pôjdeme do Banskej Bystrice, kde si zahráme akčnú hru v Laser aréne. Hrá sa v tmavej aréne, tak si daj tmavé oblečenie, aby si lepšie splynul s prostredím. V aréne ťa bude čakať veľké množstvo prekážok. Po ich prekonaní sa trochu ochladíme v podzemných priestoroch Harmaneckej jaskyne.

6.7. pondelok: Vyberieme sa na Donovaly do rozprávkovej dediny Habakuky, kde zažijeme originálnu

atmosféru slovenských ľudových rozprávok. Potom nás bude čakať turistika a hry v prírode.

7.7. utorok: Cieľom posledného dňa letnej školy bude Liptov a Galéria Ilusia, kde sa stratíme vo fascinujúcom svete optických klamov, navštívime aj obrátený dom a pohladkáme zvieratká v kontaktnej ZOO. Po celodennom výlete, na ktorom nebude chýbať ani zmrzlina, už budeme len oddychovať doma.

Na deti sa tešia Milka Kružliaková, Andrejka Jaššáková a Zuzka Tučeková. V prípade nepriaznivého počasia alebo neotvorenia prevádzok z dôvodu pandémie je možná zmena programu.

